

Szerkesztőség és
kiadóhivatal
Bem-utca 161. sz. alatt,
I-ső körben van, hova a lap
ugy szellemi, mint anyagi ré-
szét illető minden közlemény
intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közmivvelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

Előfizetésidő:

Helyben házhoz hordva és
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik hetenkint kétszer:
minden vasárnap és csütörtökön.

Csak bérmentes levelek fogadhatók el a kéziratok nem adhatók vissza.

Háromhasábos nyilttér sora:
40 fillér.

Dr. Mukits Simon vádjai a dinasztia ellen.

Dr. Mukits Simon, Szabadka sz. kir. város II-ik választó kerületének országos képviselője, f. hó 19-én a képviselőházban az első szónok volt, aki szélesmederben erős szavakkal ítélte el a civillista felemelését s főképen a Habsburgoknak a magyar nemzet ellen követett magatartását meglehetősen kemény vádakkal róvta meg.

Dr. Mukits Simon, a Ház egyik legnyugodtabb temperamentumu tagja, s kiméletlen nyilatkozata a királyi családról és az udvarról, nálunk Szabadkán, mindenkit meglepett, amiért a Ház elnöke kétizben rendre is utasította. Sajnos, hogy ide jutottunk, de ezt legkevésbé a szónok hévének, mint a szomorú rendszernek tulajdonítjuk, amely előidézte a mostani politikai viszonyok elfajulását. A szónok beszéde csaknem két óráig tartott.

* * *

Csak valamelyest jobb nemzeti érzésű, csak kissé elfogulatlanabb ítéllettel bíró egyetlen emberrel sem lehet elhitetni, hogy éppen a civillista az igazi alkalom arra, hogy a nemzeti ideálok becsülése a magyar népben fenntartassék és emeltessék. Van elég más alkalom, melynél ez irányban tárgyvilágosabban és hathatósabban lehet eljárni a nélkül, hogy az előkelőbb érzelmet csak legkevésbé is sérteni kellene. A képviselőházban folyó eseményektől tehát szomorúan kell elfordulnunk és, főleg miután helytálló és józan érveket nem lehet felhozni, nem tágíthatunk attól a következtetéstől, hogy itt csak időfecsérlésről és pártheccekről van szó. Igen, ideálokkal minden népnek kell bírnia, hogy öntudattal tekinthessen a jövőbe és ezek az ideálok bármilyen hatalmasak és messzeérők lehetnek; sőt az a nép, melynek ily eseményei nincsenek és kicsinyes reményálmokkal foglalkozik, az elgyöngyülés és elbátortalanodás bizonyítványát állítja ki magáról. De egészen más valami az, ha elérkezett az időpont, az eszmények megvalósításához közelebb jönni; itt nem a fantasztikus alkotás, nem a chauvinista túláradás dönt, itt csak az államférfiúi ítélet mérvadó, mely megóv attól, hogy időelőtti kérdés örökre veszélyeztesse és szétrombolja ez ideálokat. Nem is lesz senki a képviselőházban és az egész országban, aki, ha magyarnak érzi magát, nem vallja mindama eszményeket, melyeket szabaddalmazott patriotáink folyton kikiabálnak. A pártok közt a különbséget leginkább abban kell keresni, hogy az egyik már most előre akar rohanni, míg a másik szintén a hazafias célok követésével előbb minden irányban erősíteni akarja a nemzetet a döntő pillanatra. És ezért kell báró Bánffy Dezső fellépését sok tekintetben elítélni. Az öt év óta, mióta

nem ő intézi az ország sorsát, az állapotok kevésbé változtak és bizony nem oly módon, hogy most már messzemenő nemzeti tervek megvalósításához lehetne fogni. Sőt ha változás történt, úgy a hosszú obstrukció folytán ez csak káros. És ha ennek dacára báró Bánffy Dezső az ostromlók élére áll, akkor csak azt mondhatjuk, hogy vagy akkor ismerte félre az ország állapotait, mikor kezében volt a hatalom, és megakadályozta a gyorsfelemelkedést, vagy most nem ismeri az ország állapotát, midőn oly rendkívül sietetni akarja a felemelkedést. Báró Bánffy Dezső akkor oly felette erősen állította össze pártját, hogy a közös vámtérületet, mely ellen most harcol, keresztülvigye, hogy az Ausztriával való kiegyezést, melyet már alig akar, a parlamentben megszavaztassa. Mikor volt inkább államférfi, mikor akarta inkább az ország hasznát, akkor vagy ma, erre mindenki maga megfelelhet. De fellépése senkire sem döntő, legfőkébb ő ellene. Hogy azonban mért kell megvitatás alá venni, az annak a sajtósági taktikának kölcsönvételében van mellyel tavaly az ellenzék élt, midőn a 48-as párt programját a 67-iki kiegyezésből akarta kiolvasni. És miután gróf Apponyi Albert is ugyanígy terjeszti elő törvénytárgyaló művészetét, most háromféle Deák-hagyomány van az országban, a függetlenségi párt elferdítő, és a Bánffy-Apponyi töredék félrecsavart hagyománya, mind a kettő ellentétben az egyedül igazi Deák-hagyománnyal, melyet a kormánypárt képvisel. Ezt a neveléses, de azért veszedelmes politikai shismát meg kell szüntetni, nehogy a választók felfogása lassanként félrecsavarodjék. A kormány és a kormánypárt főladata most tehát főleg az, hogy a tiszta Deák-hagyományt mindenkor világosan és élesen kidomborítsa és az egész országban teljes erővel helytálljon érte.

* * *

A képviselőházban az udvartartási költségekről szóló javaslat vitája csütörtökön befejeztetett s másnap pénteken névszerinti szavazással a civillistát megszavazták. Százötvennégy igen szavazattal ellen hatvanhat nem szavazattal hangzott el, s így 88 szótöbbséggel adta meg a magyar képviselőház a királyi udvartartásra a tizenegymillió koronát.

A vasutasok fizetése. A hivatalos lap f. hó 20-án hozta a király által szentesített vasutasok fizetése rendezésének költség fedezéséről szóló törvényt. A fizetésemelésben részesülnek az 1904. év. július hó elején tényleges szolgálatban állott alkalkalmazottak. A fizetésemelés 1904. évi január hó elsejétől lép életbe. Azonkívül 1.665.000 korona rendkívüli pótlékot osztanak szét akként,

hogy mindenki aki arra jogosított, 35 százalékát kapja annak az összegnek, a mellyel fizetése a fizetésemelésé következtében emelkedett. Ezen pótlékban részesülnek mindazok, akik 1903. évi szeptember hó elsején már tényleges szolgálatban állottak. A vasutasok közül előlép 1415 tisztviselő, 5795 altiszt, 6708 szolga és 582 ór. Ezzel körülbelül 1.3 millió koronával évenként több költség esik az államra. Ez alkalmából megemlítjük, hogy a vasutasok nagy szátrájkjának igen érdekes epilógusa játszódott le szerdán d. u. 5 órakor a szabadkai állomáson ahol egybegyűltek az összes szabadkai vasutasok: főtisztviselők, hivatalnokok, mérnökök s szolgaszemélyzet s újra felekedteték őket, hogy ezután hűen szolgálják az állam forgalmi érdekeit. Az eskü letételéről mindenki hivatalos bizonyítványt kapott. — Hieronymi Károly kereskedelmi m. kir. miniszter rendeletét, mely a vasuti hivatalnokok új fizetését lépteti életbe, a vasuti hivatalnokok az öröm érzelmével olvasták, s ha a felemelt illetményekben csak most részesülnek, melyeknek kifizetésére oly sokáig kellett várniok, — lehetetlen, hogy megne emlékezzenek arról, hogy mennyivel hamarabb használhatták volna felüdvösen a pénzt, családjuk érdekében, mennyi buslakodást, szűkölködést megtakaríthatnak volna. És egyttal meg fognak emlékezni arról, hogy voltaképen kinek köszönhetik a rendkívüli késedelmet. Hisz már a széllkormány alatt nemcsak tervezték a fizetésemelést, de már a sémát is kidolgozták, és senki más nem késleltette, nem akadályozta meg azt, mint hazafias ellenzékünk, mely mindég azzal dicsekszik, hogy ő képviseli a magyar népet le egészen a legszegényebb rétegig, hogy csak egyedül neki van meg a becsületes akarata, hogy e népnek nemzeti és gazdasági kívánatai kielégíttessenek. És éppen ez az ellenzék nem cáfolhatja meg azt a vádat, melyet a magyar tisztviselők minden részének joga van a szemébe mondani, hogy csak az ellenzék okozta azt, hogy a magyar nép ítélete a nemzeti követelmények tárgyában egy ideig megzavartatott, hogy a nemzet minden rétegének gazdasági haladása nemcsak késedelmet, hanem súlyos kárt is szenvedett. A mit az egész obstrukciós hadjárat elért, a legtávolabbról sem áll helyes arányban ama roppant károkkal, ama nagy gazdasági gyöngyüléssel, melyeknek a magyar népet az obstrukció kitétte. Jó lesz, ha e felett egy kissé gondolkozunk!

Az aratás eredménye.

Kint jártam a mezőn s kíváncsian néztem a cséplőgépek működését... Az ország

legnagyobb részben befejezést nyertek már az aratási munkálatok, s most már megszegetjük az új kenyert, — de vajjon milyen és mennyi lesz az újbuza?

Ez utóbbi kérdésre elmondhatom, hogy az aratás eredménye nem oly megdöbbentően rossz, mint a földművelésügyi m. kir. miniszterium gazdasági tudósítói hirdették. Persze szó sem lehet arról, hogy megfelelő, vagy csak közepes eredménnyel állunk szemben. Bizony jóval alul maradt az a közepesen, de rossznak, vagy inségesnek azért épenséggel nem mondható. Sehol Magyarországon nem volt olyan rossz termés, hogy emiatt téli inségtől kellene tartani. Adassék hála az Istennek, hogy a nagy csapás, amelytől tartottunk, be nem következett.

Az idei nagy szárazság alatt önkénytelenül született agyamban ez a kérdés: Agricol állam lévén, legnagyobb részünk földműveléssel foglalkozik, különösen nálunk Szabadkán, legtöbb családnak csak a földből van bevétele. Nem lehetne-e s nem volna-e hasznos, országunkban elhárítani — bár százmilliók árán is — öntöző csatornák létesítése által a szárazság okozta csapásokat?

Kisebb-nagyobb szárazságok miatt a menyit károsult már ez az ország, nem kerülne annyiba, a folyamrendszerünk ezen célra alkalmas fekvésénél, elhelyezésénél fogva aránylag könnyen létesíthető öntöző csatornák felállítása és fentartása. De ez nem az egyes városok, hanem a virágozni akaró agricol államok feladata lesz.

A földművelés felvirágoztatására nézve azonban nemcsak az államnak, hanem minden gazdálkodónak is van kötelessége. Az t. i. hogy tanuljon meg okosan gazdálkodni. Mert ne felejtjük, a gazdálkodó embernek nem abból áll a tudománya, hogy meg tudja fogni az eke szarvát vagy a kasza nyelét. — Okos számítónak, a minden ná-

lunk termelhető s legjobban fizető magvak, növények sajátosságait, földjének milyenségét, tulajdonosságát hamar kiismerőnek s ahhoz alkalmazkodni képesnek s a tudomány szülte célszerű különféle találmányok hasznos és okos alkalmazását tudónak kell lenni a gazdálkodónak, más különben csak kontár a gazdálkodás tudományában.

Hogy szükség van-e az okos gazdálkodásra, kell-e azt magyarázni?!

Gondolkozzunk!

Egy ut van előttünk. Okos gazdálkodás által kell, mert lehet: a földből bevételt is fokozni, ha azt akarjuk, hogy a mérleg elég nagy súlyokkal megrakott »kiadás« serpenyője egyensúlyban tarthassa, le ne rántsa a »bevételek«-ét.

Kezdve a legnagyobbaktól a legkisebbig minden hivatalnok fizetés emelést kér, mindenki a megélhetés nehézségéről beszél, a mesterek, legények, cselédek, szolgák, nap-szamosok sztrájkolással szorítják bér felemelésre a munkaadót. Önkénytelenül eszembe jut e kérdés: hát a paraszt ember bevételeit ki emeli fel, ki javítja meg? Kivel álljon szembe az, hogy panasolja el nyomorúságát, hogy rimánkodják annak, hogy többet fizessen, mert több kell, nem éri meg vele, nem lesz mindennapi kenyere s meghallgaja-e jajját a föld?!

Gondolkozom tovább....

Mindenfelé harcot látok. Népek, nemzetek versenyeznek, harcolnak egymással az ész, a tudomány fegyverével s látom csak a tudomány az, mely vezet és győz. Mégis mily alacsony kezdő fokot áll népünk nagy részének gazdálkodási tudománya, melynek pedig oda kell fejlődni, hogy ez a föld, háttárunk — bár kiadásunk növekedik, számunk szaporodik — de ezzel arányban terméséből bevételeinket is fokozza, megadja a mi mindennapi kenyereinket....

A „BÁCSKAI ELLENŐR“ TÁRCÁJA.

Miért is ismertelek meg . . .

Ha nem tudtam volna, hogy ki vagy,
S nem láttalak volna soha,
Most nem lennék ily boldogtalan . . .
Nem szállt volna bú arcokra . . .
Nem lenne gondteljes éjszakám!
Kinja sem volna lelkeimnek . . .
Nem tudnám, hogy mi a — szenvedés.
Oh! . . . miért is ismertelek meg . . .

Mármoros fejjel járok nappal,
A csöndes magányt keresem . . .
Hol könnyeimnek elpanaszolom,
Mily keserves az életem . . .
Csak azok tudják a legjobban,
Hogy én mily sokat szenvedek
És fájó szívem azt susogja:
Hogy — miért is ismertelek meg . . .!

Cornelia.

Az osztrák császárság.

(Száz év — ezer év.)

A jövő hónap augusztus 11-ik napján lesz száz éve annak, hogy az osztrákok császárt kaptak. Fura kis jubileum lesz ez. Nem csinálnak belőle sok hűhót maguk az osztrákok sem. A bécsi lapok azt írják, hogy maga I. Ferenc József, mint osztrák császárság százéves jubileumi napját másképpen is ünnepeljék, mint egyházi uton. Az osztrákoknak azonban nincs jubiláló kedve. Tehát algha lesz valami nagyobb történelmi emlékünnap. A templomokban a papok imát mondanak, eléneklik a »Te deum laudamus«-t, s ezzel

napirendre törnek egész Ausztriában a százéves osztrák császárság emlékünnepe fölött.

Miért is ünnepelnék ezt az évfordulót? Vajjon a történelmi fejlődés természetes folyamata közben alakult-e ki az osztrák császári cím? II. Ferenc császár, miután a régi német-római császárság régóta illuzoriussá vált és semmi értelme, még kevesebb jelentősége volt, elérkezettnek látta az időt, hogy felvegye az osztrák császári címet. Nem parlament, nem a népek képviselője, nem egy nagy történelmi esemény nagy alkalmá adta meg az osztrák császárnak és utódainak az új címet. Hanem a koronához közel álló és a korona által kinevezett férfiak jöttek össze a Bécs mellett levő Badenban és ezeken a tanácskozáson maga II. Ferenc császár elnökölt. Eredménye az volt, hogy a császár egy pátenst adott ki, amelyben önmagát nevezte ki osztrák császárnak. Akár kellett a népnek, akár nem: a pátenst kiadták. És ettől fogva osztrák császárnak nevezik az osztrák uralkodókat.

Milyen más — ezzel szemben — az ezer esztendő óta tündöklő fényben ragyogó magyar szent korona, Szent István koronája. Bizonyára nem a régiség adja meg a koronának a fényt, hanem az a nagy dicsőség, amely e korona fényéhez hozzájárul. Maga a királyi cím a népek közóhajából származott. Ujongva üdvözölték a regenerátor Szent Istvánt, amikor a pápától kapott koronát a fejére tette. S az ezer esztendő történetében a magyar szent korona fényében, a magyar nemzet századok folyamán védbástyája és ledönthetetlen védvára volt a keresztény civilizációnak. A magyar nemzet vérével vé-

Ha gondolkozunk a felett: nem könnyelműségnek tartjuk-e, hogy polgártársaink gyermekei oly kevés számmal vannak az okos gazdálkodás tudományát ismertető, nagyon hasznos, szükséges ismereteket nyújtó szabadkai földműves iskolába!

Jó lesz gazdáinknak erről is gondolkozni!

Végül megemlítem, hogy sehol Európában, az idén, nem jó az aratás eredménye, ami mindenesetre jótékonyan befolyásolja a buzaárak alskulását. Ennek azonban utját állja részben az, hogy Amerikában viszont jó a termés s ezért nem szállt fel a buza ára olyan mértékben, mint a gazdák várták. Bár felszállott valamivel s ez is kárpótol részben az idei aratás gyenge eredményeért.

Iskolaszéki ülés.

Községi iskolaszékünk f. hó 21-én tartotta rendes havi ülését. A tagok másodszori meghívásra jöttek egybe. Ezuttal is kevesen.

Néhány kevésbbé fontos megkeresés és átirat felvétele után olvastatott a törvényhatósági bizottságnak azon határozata, mellyel 5 újabb tanyai tanítói állást rendszerez. Az elnökség a pályázatok kiírását javasolja. Mezőnerics Ferencz népiskolai felügyelőigazgatónak aggályai vannak, hogy a pályázatok valamennyi állásra már most kiírásának, miután a betöltés alá kerülő iskolák nagyobb része nem is kész, sőt igen valószínű, hogy a beállókéig készen sem lesznek. Javasolja, hogy előbb az iskolák kiépítése sürgettesse meg. Az iskolaszék dr. Mukics Simon felszólalása után az összes pályázatok azonnali kiírását határozta el.

Góra Józsefné panaszt emel Hofmann György igazgató-tanító ellen, mert gyermekét az iskolából kitiltotta. Konkrét bizonyíték hiányában az iskolaszék a panasz fölött napirendre tért.

delmezte meg Európát a veszedelmek ellen, amelyek a hatalmas Keletről (a töröktől) fenyegették. Száz meg száz dicsőséges csatában, még dicsőségesebb háborúkban állt részen a magyar nemzet és vérzett és harcolt Europa és a keresztény civilizáció érdekében. Ezeresztendő történelmi eseményeiben, önfeláldozó harcaiban fejlődött nagygyá és tündöklővé a magyar szent korona fénye. A pogányság leküzdésétől egész a »Vitam et sanguinem pro rege nostro«-ig mindig és mindenkor a magyar királyi korona fényét gyarapította a magyar nemzet. A királyhűség, mint vezérlő eszme vonult át nemzetünk és népünk történetében. Akármilyen veszedelmek fenyegették is a királyt és a királyságot, a magyar nemzet hűségén, bátorságán és önfeláldozásában mégis megtört az mindig.

A százéves osztrák császárság a magyar ezeréves királyságot lenézi. A százéves osztrák császárságnak van Bécsben udvartartása. Az ezeréves magyar királyságnak Budapesten nincsen udvartartása. Az ezeréves Magyarországnak boldognak kell lennie, ha népének adóját, mely udvartartás címén gyűlik egybe, Ausztriában költik el. Nekünk magyaroknak csak fizetési kötelességeink vannak, jogaink nincsenek.

Ez a különbség a százéves osztrák császárság és az ezeréves magyar királyság között. A képviselőházban most lefolyt civillista vita, rövididő mulva, hisszük és reméljük, mégis előbbre fogja vinni a külön magyar udvartartás dolgát, s lendületet ad az eszmének, amely idők folyamán kifejlődhetik és győzelemre juthat.

A népiskolai felügyelő-igazgató jelentésére meghatározották a jövő tanévi szorgalomidő kezdetét, fogantatották a tanítóknak a jövő tanévre szóló beosztását. Az utóbbi tárgy nyomában kelt a legnagyobb érdekeltség. Alaposan össze is forgatták a nagy gonddal és körültekintéssel megszerkesztett előadói tervezetét. Nem egy jogosulatlan aspiráció nyert ekképpen kielégítést, s mellőzést az érdem és méltányosság. Növekedés minden politikai iz nőlkül történt!

A népiskolai felügyelő igazgató további előterjesztései alapján határozta a tanítói könyvtár szaporítása és ifjúsági könyvtár létesítése, valamint az iskolai felszerelések kiegészítése ügyében. Meghatározta a lefolyt tanévvel kapcsolatos javítóvizsgálatok módját és idejét, s kimondta, hogy jövőben egy tantáborban 80 növendéknél többet felvenni nem szabad. Nevelő-oktatási és egészségi szempontokból rendkívüli fontosságot tulajdonítottunk ezen határozatnak. Csak úgy lehet az osztályok évenkénti túlszűrésének minden irányában káros hatásait elkerülni. Mindez azonban már nem igen érdekelte a tagokat, mire emeket a fontos dolgokat tárgyalták, csak úgy kongott a terem az ürességtől. Mert hát legfőbb a személyi dolgok elintézése!

Fontos tárgya volt az ülésnek a népiskolai felügyelő-igazgató éves jelentése is amelyből megtudjuk, hogy tavaly 8006 mindennapi és ismétlő tanköteles nyert Szabadkán a különböző jellegű és fokozatu intézetekben oktatást; ami eléggé tekintélyes szám ugyan, sőtét a dolog másik oldala azonban, mely szerint 34% analfabéta van készülőben. Ennyi t. i. az iskola hiányában oktatásban egyáltalán nem részesülő tankötelessék száma városunkban. Az iskolamulasztók száma is horribilis. A felügyelő igazgató a bajok szanálására különben részletes propositiókkal állott elő, amelyeket el is fogadtak.

Helyi és vidéki hírek.

— **II. Rákóczi Ferencz hamvai.** II. Rákóczi Ferencz hamvain kívül, mint értesülünk, még több bujdosónak hamvait is haza akarják hozni. Ez ügyben a napokban értekezlet volt a miniszterelnöknél. Az értekezleten amelyen az országgyűlés két házának és a pártok elnökein kívül néhány kiváló történettudósunk is résztvett, abban állapodtak meg, hogy Rákóczi Ferenczcel együtt mindazoknak a nagy bonfiaknak hamvait is haza hozzák, akik a fejedelemmel együtt bujdosnak el, gróf Beresényi Miklósét, Sibrik Miklósét, a fejedelem főudvarmesterét, gróf Eszterházy Antalét és ha megtalálják, Mikes Kelemen hamvait is. Zrinyi Ilonát, Rákóczi anyját és Tököly Imrét, Rákóczi mostohaapját szintén haza hozzák hozni. A hazaszállításra nézve azt az eszmét fogadták el, hogy a hazaszállítás hajón történjék a Fekete-tengeren át Várnáig s itt a Duna utolsó állomásánál egy monitor vinné át a hamvakat és Budapestig hozná. Az ország fővárosából azután Kassára vinnék s ott nagy ünnepek keretében II. Rákóczi Ferencz és édes anyját Zrinyi Ilonát a székesegyház sirboltjában temetnék el.

— **Dr. Császka György érsek jubileuma.** Dr. Császka György kalocsai érseket Simor János hercegprímás ez előtt 30 évvel 1874. év, július 19-én, Esztergomban szepesi püspökké szentelte. Az évforduló alkalmából az érsek betegsége miatt nagyobb ünnepség nem volt, csak egyházmegyéje templomaiban

tartottak hálaadó istentiszteletet, s hívei mindenütt buzgón imádkoztak, hogy az Ur Isten szeretett főpásztorunkat még sokáig éltesse.

— **Postafőnökünk előléptetése.** Szeghő Fülöp Adolfot, a szabadkai elsőszámu m. kir. posta és távirda kiváló buzgalmu és tevékeny főnökét, a kereskedelmi m. kir. miniszter: posta és távirda felügyelővé nevezte ki. E megérdemelt előléptetéshez gratulálunk!

— **Kinevezés.** A m. kir. belügyminiszter dr. Polgár Ignác budapesti gyakorló orvost, a szabadkai állami gyermekmenhelyhez másodorvossá nevezte ki.

— **Uj kir. tanfelügyelő.** Adamovich Pál székesszékesvárosi kir. tanfelügyelő, aki egy ideig Szabadkán is működött hasonló minőségben, a vallás és közoktatásügyi miniszter a VIII. fizetési osztály 3 fokozatába való előléptetése mellett Liptó vármegye kir. tanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Postai altiszt ki nevezés.** A temesvári m. kir. posta és távirdai igazgatóság Pratzner Béla szabadkai posta és távirda szolgálatát posta és távirda altisztvé nevezte ki.

— **A szabadkai városi fegyelmi ügyek.** Mamuzsich Lízár volt polgármester és tisztviselő társainak ügyében hozott fegyelmi határozatok ellen a felebbezések benyújtására a határidő lejárván, az elítéltek majdnem mindnyájan — három alsóbbrendű tisztviselőt kivéve — a felebbezést benyújtották. Az összes iratok — mint értesülünk — a napokban a belügyminiszteriumhoz felterjesztettek.

— **Ipariskolai választások.** A szabadkai iparostanoniskola tantestület tagjaivá — három évre f. hó 17-én, vasárnap d. u. 4 órakor az ipartestület helyiségében: Gräff Nikász kir. tanfelügyelő elnöklele alatt megválasztották és pedig: Igazgatóvá: Palotay Bódog 14 szavazattal, Pétonszky József 11 szavazata ellenében. A többi tanítói állásokra egyhangulag megválasztották és pedig a **közismereti tantárgyakra:** Kálmán Károly, Kovács Mihály, Moravosik Károly, Resics Károly, Ruttkay László, Temunovics Tamás, Szikra János, Szücs József, Vujkovics Pál — mint régebben működők; Czúzi Béla, Lányi Andor és Czizok Ernő, mint új tanárok. Rajztanárokkul megválasztották: Haraszi Gyula, Zatskó Alajos, Ispánovics Mátyás, Kladek Mihály, Ruttkay István és Patócs Márton.

— **Egyházmegyei hírek.** A kalocsai rom. kath. egyházmegyében a következő változások történtek: Katona István újvidéki káplán Zentára főgimnáziumi hittanárnak, Virág István kalocsai főképezdei tanár Újvidékre káplánnak, Majson Jeromos szabadkai hitoktató kalocsai főképezdei tanárnak, Bittermann József zentai (Szent Sziv) káplán Szabadkára hitoktatónak, Leopold Antal újmisés Zentára a Szent Sziv plébániára káplánnak küldettek, Pásztor János káplán Jánoshalmáról Zomborba, Horváth Gyula káplán Martonosról Jánoshalmára, Kucka Péter káplán Moholyról Martonosra, Raile Károly újmisés Moholyra káplánnak küldettek, dr. Schinner Lajos káplán Magyarokanizsáról Topolyára, Kákonyi Ferenc káplán Topolyáról Kishegyesre, Rogiener Gyula káplán Kishegyesről Óbecsére, Németh Zsigmond káplán Óbecséről Magyarokanizsára, Angyal Béla káplán Miskőről Bácsalmásra, Petres János káplán Bácsalmásról Miskőre káplánnak áthelyeztek; Belt Antal újmisés káplánnak Bukinba, Almásy Miklós Kecelre káplánnak küldettek ki.

— **Csupor Gyula síremléke.** Csupor

Gyula ó-becsei főszolgabíró síremlékét megrendelte az a bizottság, amely a jeles férfiú emlékéért Ó-Becsen kegyeletetesen őrizi és nyugvó helyének megjelölését közadakozás útján lehetővé tette. Az emlék 1000 koronába kerül. Leleplezése f. évi szeptember 5-én halálának évfordulóján lesz, amikor az összes óbecsei egyletek testületileg vonulnak ki a sírhoz, ahol beszéd, alkalmi költemény és ének, koszoruzásból fog állani a műsor. A leleplezésre meglesznek hiva szülő városa: Baja és a vármegye, melynek szolgálatában állt, mint főszolgabíró.

— **Színházunk átalakítása.** Színházunk gyökeres átalakításához hozzáfogtak s van remény ahhoz, hogy november elején az előadások megkezdhetők lesznek, s f. év december hó 16. megünnepehetjük színházunk **ötvenéves jubileumát.** — Latabár Endre szintársulata 1854. év, december 16-án zsufolt ház előtt a »Köt Barcsay« című történeti színművel nyitotta meg a szabadkai színházat. Azóta hány társulat fordult meg benne, hány darabot adtak elő s mily eredménye volt mind ezen áldozatoknak a hazafiaság, a nemzetiség fejlesztése és terjesztése terén? . . . azt majd iparkodunk statisztice — ha csak lehetséges — annak idején kimutatni. Egyelőre annyit irhatunk, hogy Szabadka város hazafias közönsége mindenkor pártolá a magyar színészetet, a művészetet. Hisz ha ily magasabb gondolkodásu atyáink nem lettek volna, akkor ma színházunk — az akkori nehéz körülmények folytán — aligha állana fenn. Büszkén emlegethetjük atyáink eme nemes tettét, nem vallunk vele szégyent. Nem pedig különösen azért, mert dacára, hogy a bűnyevác ajkuak igen nagy számban voltak akkor is, mégis a magyar színészetnek emeltek hajlékot. Evvel hazafiságukat, ezen tettükkel a magyar nemzetiség iránti jó érzelmeiket mutatták ki. Példa, és pedig hiven követendő példa gyanánt szolgálhat az utódoknak s városunk jelenlegi atyáinak elődeink tántorithatlan hazafisága. Ezelőtt 25 évvel ültük meg városunk királyi várossá lett emelésének százéves jubileumát. Ez év december 16-án, ötven év telik azon idő óta, a mikor színházunkat ünnepélyesen megnyitották. Mily nemes tettekre ösztönözhet bennünket a városunk történelmének egyes lapjaira való betekintés, a honnan látjuk őseink hazafiságának jutalmát, a honnan tapasztalhatjuk őseink mindenkor igaz magyar érzelmi gondolkodását. Színházat emeltek a magyar nyelv és nemzetiség ápolása és terjesztése végett. Kell-e ennél elődeink nemes gondolkodásáról szebben beszélő tett? Mi, a hazafiságnak, a nemzetiségnek szolgálunk, s mert ennek szolgálni dicsőség. . . hát ne felejtsük el őseink nemes tettét, s ne tévesztjük el az általuk kijelölt ösvényt!

— **Jótevény ebéd a szegények házában.** Ó Felsége a király születése napján, augusztus 18-án, a bajsai Vojnich-család, mint lapunk múlt számában közöltük, a városi szegények házában levő szegényeket egy jóízű magyaros ebéddel megfogja vendégelni. Az ebéd költségeihez ujabban hozzájárultak: báró Vojnich István és Bicskeyné Vojnich Mária 6—6 koronával. Eddigelő összesen 60 korona folyt be.

— **Kivándorlási meghatalmazott.** A m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a »Gunard Limited« hajótársaság által szállítási szerződések megkötése céljából meghatalmazottaként kinevezte: Lederer Leó banküzlettulajdonost Zombor város és Bácsvármegye részére.

— **Új nyugdíjtörvény a hadseregben.** Mint értesülünk a közös hadsereg kebelében még az idén új nyugdíjtörvény fog életbe lépni, amely 35 betöltött szolgálati év után állapítja meg a teljes nyugdíjat a régi törvénytől abban különbözik, hogy a hetedik rang fokozaton alul a tizenhatodik szolgálati évtől kezdve a nyugdíjhoz százalék szerint pótlékot állapít meg és 35 év után az utolsó teljes fizetést szabja nyugdíjúl. Ezelőtt a teljes fizetés csak 40 évi szolgálat után járt nyugdíjképen. A hetedik rangosztálytól fölfelé az új törvény is megtartja a régi rendelkezéseket. Ugyanez a nyugdíjtörvény fog életbe lépni az osztrák és a magyar honvédségnél is.

— **Hídépítés a Dunán Baja és Bátaszék között.** A Baja Bátaszék közti létesítendő dunai áthidalás munkálatainak megkezdése már napok kérdése. A terv, mely a keresztülvitel részleteit foglalja, már évek hosszú sora óta készen van s most, midőn a munka megkezdése küszöbön van, annak egyes részleteit a következőkben ismertetjük: A mintegy 19 kilométer hosszú baja-bátaszéki új vonal elsőrendű főpályaként van tervezve azzal a céllal, hogy később — a csatlakozó hátpályák megfelelő átalakításával — egy teljesen forgalomra képes fővonal álljon rendelkezésre. A vonal jobbára a Duda folyó árterében fog haladni és a Dunahidon kívül a vonalon számos, különféle nyílású híd, áteresztő és aluljáró lesz építendő, melyek közül 12 darab az ártérrel esik. A Duna hídhelyezésére Baja város közelében a Duna medrének azt a pontját választották, amelyben Baja és Bátaszék állomások között a legrövidebb összeköttetés lehetséges s ahol a Duna balpartján az állam már nagyobb biztosító munkákat létesített. A baja-bátaszéki összekötő vonal és a Dunahid építési költségei, a végállomások megfelelő kibővítésével és forgalmi eszközökkel együtt a már kidolgozott részletes tervezet szerint nyolc millió koronával vannak előirányozva.

— **Feloldott ítélet.** A szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsa két és fél évi fegyházra ítélte Lefkovic (Benjamin) Béla rovott multu egyént, lopás büntette, továbbá hatóság elleni kihágás miatt, mint a helybeli Kárpáti-féle kávéházban elkövetett betöréses lopás tettese, a ki hamis cseléd könnyvvel állott gazdája szolgálatába. Az ítélet ellen vádolt a kir. táblához felfolyamodással őt, a hol most feloldották az ítéletet azon indokolással, hogy a törvényszék vádolt kérelme dacára nem rendelt ki védőt részére és ennek alapján új tárgyalás megtartását rendelte el. A kir. törvényszék az új tárgyalás határidejét f. hó 25 ére, holnap hétfőre tűzte ki.

— **Műutak építése Bács-Bodrog vármegyében.** Bács-Bodrog vármegyében még ez év folyamán újabb két műút épül és pedig a csávoly-katymári th. közut 11.700—16.750 km. szakasza 103682 korona 66 fillér költségen és a topolya-óbecsei közut 0—1.5 km. szakasza 40354 korona 72 fillér előirányzattal. Ezen utépítésekre, épügy mint a zombor-adai th. közuton levő korlátok helyreállítási munkáira, melyek 1425 korona 56 fillérrel vannak előirányozva, az alispáni hivatal mult hó 29-ikén versenytárgyalásokat tartott. Miután azonban azok kielégítő eredménnyel nem jártak, a vármegye alispánja újból kiírta a munkák biztosítását célzó versenytárgyalásokat július 29-ikére, a mikor a fenti munkákon kívül a kernyája-topolya-adai uton

levő 7 számú híd újbólépítése 6152 kor. 20 fillérrel előirányozva, szintén árlejtés tárgyát fogja képezni.

— **Az orosz-japan háború.** A keletázsia harctéren történt összes eseményeket háttérbe szorítja az a konfliktus, amely Orosz és Angolország közt van kitörőfélben. Ha a konfliktus kitör és fegyveres elintézésre kerül a sor, akkor kétségtelen, hogy a háború tüze átsap Európára és az állapotok egyszerre fenekestől fölfordulnak. Hírlik, hogy az egész orosz armádia mozgósítását rendelik el és hogy az idén 447,000 emberrel többet fognak sorozni, mint az előző években. Ez a komoly és minden körülmények közt jelentőséges rendszabály állítólag azért történik, mert Oroszország semmi szinalalt nem akarja eltérni, hogy dolgaiba bármilyen idegen hatalom is beleavatkozzék, vagy hogy Törökország ellen a »Malacca« angol hadihajó elkobozása miatt bármilyen eljárást indítsanak. Magáról a háborúról, annak legújabb eseményeiről aránylag csak kevés hír érkezett a harctérről. A japánok az elmúlt kedden újabb támadást vártak a Motien szorosban, de mert az nem következett be, ők maguk támadták meg az ellenséget. De ennek a csatának a kimeneteléről még eddig tudósítások nem érkeztek. Csak annyit jelentenek a táviratok, hogy az egész vonalon harcoltak.

— **Gabona-áraink.** Legutóbbi július 16-én tartott, pénteki hetivásárunkon a következő gabona árakat jegyezték méter mázsánként:

Buza	— — —	9 frt 20 kr.	9 frt 40 kr.
Rózsa	— — —	6 frt 80 kr.	7 frt — kr.
Árpa	— — —	6 frt 20 kr.	6 frt 30 kr.
Zab	— — —	6 frt 20 kr.	6 frt 40 kr.
Kukorica	— — —	6 frt 60 kr.	6 frt 80 kr.

— **Köln.** bejártatú oszinosan butorozott utcai szoba azonnal kiadó. Bővebbet Szabados Sándor könyvnyomdájában.

— *Tisztelettel felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, akik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, hogy kiadónkhoz (Bem-utca 161. szám a. I. kör) tartozásukat beküldeni sziveskedjenek, miután — rendelkezési tőkénk nincs — nekünk is kötelezettségeink vannak. Vidéki előfizetőink legkönnyebben postautalvánnyal eszközölhetik.*

Felelős szerkesztő: **STOZSEK KÁROLY.**

Nedves falak szárazzá tétele.

Nedves falak szárazzá tétele természetes aszfalttal. Csakis ezzel a módszerrel menthetjük meg lakásunkat a nedvesség okozta fülledt, rosz és az egészségre felette ártalmas levegőtől.

Megbízásokat elfogad és pontosan teljesít: **Karsai Bertalan** a „Magyar Aszfalt Társaság“ képviselője Szabadkán. Telefon 231.

Menetrend

Szabadkáról induló és érkező vonatokról

1904. május 1-16.

Szabadka—Bpest között:

Indul 909. sz. szem. vonat reggel 5.05 Szabadkára			
» 908. gyors »	d. e.	9.46	»
» 905. szem. »	d. u.	1.56	»
» 907. szem. »	esti	11.50	»
» 901. expr. »	esti	7.32	»
» 911. gyors. »	esti	6.05	»

Bpest—Szabadka közt:

Érkezik 910. sz. szem. vonat este 7.57 Budapestről			
» 902. » expr. »	éjjel	2.44	»
» 906. » szem. »	d. u.	12.33	»
» 904. » gyors »	»	5.47	»
» 908. » szem. »	reggel	4.05	»
» 912. » gyors »	d. e.	10.11	»

Tisztelettel van szerezőm a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy helyben egy

Cserépkályhagyárat üzembe vettem.

Anyagi áldozatot nem kimélve csak az a fotórekvém, hogy gyártmányomat a kor igényeinek megfelelően előállithassam.

Több évi bel és külföldi speciális gyárakban gyűjtött szak képzettségem folytán előállított díszes mintázatu cserépkályhákat u. m. creme drapp, majelika rózsá, újkék, szürke almazöld, sötét zöld, barna, világosbarna stb. minden nagyságban és díszes kivi telben, melyek már az első megtekintésénél is meglepik a vevő, különösen mikor még verseny képesek is. Készíték takaréktűz. helyeket is díszes kivitelben és különféle színek és nagyságban.

Elvem az, hogy csak a honunkban létező legjobb tűzbiztos agyagból állított elő cserépkályháimat s vevőim pontos és gyors kiszolgáltatása mellett az áruk árai is versenyképesek legyenek — hasonló javításait és tisztításait szolidan és pontosan a legju tányosabb árban eszközölöm. Készíték különféle díszes mintázatu virágagy cserepeket, kiváncsi mázolja is.

Remélem, hogy a n. é. közönség sem mulasztja el az alkalmat ezen honi-ipar támogatását és szives lesz becses megren deléseivel engem megtisztelni. Mintakkal és költségvetéssel ki vánatra szivesen szolgálók.

Midőn még ujjolag a n. é. közönség becses támogatását és bizalmát kérve, biztosítom egyszersmjnt a gyors és pontos kiszol gálatról s maradok magamat b. jóindulatjukba ajánlvá.

Kitűnő tisztelettel:

Majláth Mátyás Gergely-n
cserépkályha készítő.

Gyáram és raktáram Szabadka II. kör László-utca 887. sz. Gágyárral szemben a volt Kauczky-féle házban van.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölöm.